

[Domovská Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Práva Maloletých Osôb V Súdnom Konaní](#) > Romania

Práva maloletých osôb v súdnom konaní

Autor obsahu
Rumunsko

Rumunsko

1. Právna spôsobilosť dieťaťa

Právna spôsobilosť (*capacitatea de folosință*) je schopnosť osoby nadobudnúť občianske práva a povinnosti. Právna spôsobilosť vzniká narodením a zaniká úmrtím.

Spôsobilosť na právne úkony (*capacitatea de exercițiu*) je schopnosť osoby vykonávať občianske právne úkony nezávisle. Plná spôsobilosť na právne úkony vzniká, keď osoba dosiahne vek 18 rokov.

Aj maloleté osoby nadobúdajú plnú spôsobilosť na právne úkony uzavretím manželstva.

Opatrovnícky súd (*instanța de tutelă*) môže z primeraných dôvodov uznať plnú spôsobilosť na právne úkony u maloletých osôb, ktoré dosiahli vek 16 rokov. Na tento účel budú vypočítaní aj rodičia alebo opatrovníci maloletej osoby, pričom v prípade potreby sa zohľadní aj stanovisko rady pre rodinné záležitosti.

Maloleté osoby, ktoré dosiahli vek 14 rokov, nadobúdajú obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

Právne úkony osoby s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony vykonáva táto osoba so súhlasom svojich rodičov alebo prípadne svojho opatrovníka a v prípadoch stanovených zákonom aj so stanoviskom rady pre rodinné záležitosti, ak existuje, a s povolením opatrovníckeho súdu.

Fyzické osoby, ktoré nemajú spôsobilosť na právne úkony (maloleté osoby mladšie ako 14 rokov, osoby, na ktoré sa vzťahujú osobitné opatrenia týkajúce sa opatrovníctva), budú zastúpené zákonným zástupcom.

V trestných veciach nie sú maloleté osoby mladšie ako 14 rokov trestne zodpovedné. Maloleté osoby vo veku od 14 do 16 rokov sú trestne zodpovedné len vtedy, ak sa preukáže, že vedome spáchali trestný čin, zatiaľ čo maloleté osoby, ktoré dosiahli vek 16 rokov, sú trestne zodpovedné v súlade so zákonom.

Vo vzťahu k maloletej osobe, ktorá mala v čase spáchania trestného činu 14 až 18 rokov, sa prijíma nápravnovýchovné opatrenie, ktoré nezahŕňa pozbavenie osobnej slobody. Vo vzťahu k maloletej osobe vo veku od 14 do 18 rokov sa môže prijať nápravnovýchovné opatrenie zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody v týchto prípadoch:

1. ak spáchala iný trestný čin, v súvislosti s ktorým sa uplatnilo a bolo vykonané nápravnovýchovné opatrenie alebo ak sa začalo vykonávať pred spáchaním trestného činu, za ktorý je táto osoba súdená;
2. ak za spáchanie trestného činu zákon ukladá trest odňatia slobody na sedem rokov alebo viac alebo trest odňatia slobody na doživotie.

2. Prístup k vhodným postupom; podporné mechanizmy a postupy zamerané na deti

Súd pre maloleté osoby a rodinu v Brašove (*Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov*) je jediným špecializovaným súdom tohto druhu v Rumunsku.

Špecializovaný súd má právomoc prerokúvať trestné veci (v ktorých aspoň jeden z obžalovaných alebo jeden z

poškodených je maloletou osobou), ako aj občianskoprávne veci (spory týkajúce sa umiestnenia a osvojenia).

Pokiaľ ide o miestnu príslušnosť, Súd pre maloleté osoby a rodinu v Brašove má právomoc v Brašovskej župe, pričom ostatné veci týkajúce sa maloletých osôb prerokávajú všeobecné sudy.

V prípade detských obetí zodpovedajú za posudzovanie a poskytovanie podporných a ochranných služieb špecializované oddelenia v rámci Generálneho riaditeľstva pre sociálnu pomoc a ochranu dieťaťa (*Directiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului*), ktoré je zodpovedné za intervenciu v prípadoch zneužívania, zanedbávania, obchodovania s ľuďmi, migrácie a repatriácie podľa zákona č. 272/2004 o ochrane a presadzovaní práv dieťaťa a rozhodnutia vlády č. 49/2011, ktorým sa schvaľuje rámcová metodika prevencie a intervencie v multidisciplinárnych tímoch a sieťach v prípadoch násillia na deťoch a domáceho násillia a metodika multidisciplinárnej a inštitucionálnej intervencie v prípadoch, ktoré sa týkajú vykorisťovaných detí a detí ohrozených pracovným vykorisťovaním, detských obetí obchodovania s ľuďmi a rumunských migrujúcich detí, ktoré sú obeťami iným foriem násillia v iných štátoch.

V roku 2020 bola zriadená pracovná skupina pre otázky týkajúce sa obetí v rámci ministerstva spravodlivosti (*Ministerul Justiției*). Medzi najdôležitejšie ciele, ktoré pracovná skupina sleduje, patria: zriadenie osobitných miestností na vypočúvanie maloletých osôb, špecializovaná odborná príprava odborníkov v oblasti riešenia rôznych druhov trestných činov a obetí, vytvorenie neformálnej siete odborníkov zodpovedných za zaobchádzanie s obeťami sexuálnych trestných činov a zlepšenie forenzných služieb pre obeť trestných činov.

Organizácia *Salvați Copiii România* v spolupráci s Generálnym riaditeľstvom pre sociálnu pomoc a ochranu detí 6 (*Directia Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6*) v Bukurešti otvorila prvé pilotné centrum Barnahus pre detské obeť sexuálneho zneužívania a mimoriadne závažného domáceho násillia. Centrum je založené na integrovanom modeli komplexných služieb Barnahus, psychologickom a lekárskom hodnotení, vypočutí a ochrane detských obetí sexuálneho zneužívania a mimoriadne závažného domáceho násillia.

Prokuratúra pri Najvyššom kasačnom a odvolacom súde (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) v spolupráci s Agentúrou Európskej únie pre základné práva (FRA), s ministerstvom spravodlivosti a generálnymi riaditeľstvami pre sociálnu pomoc a ochranu detí začala začiatkom roka 2022 realizovať projekt, ktorého všeobecným cieľom je zabezpečiť efektívny, prístupný a kvalitatívny systém trestnej justície pre detské obeť trestných činov a trestných činov z nenávisti. Práca v rámci projektu zahŕňa renováciu, usporiadanie a vybavenie 35 miestností na vypočúvanie maloletých osôb, vypracovanie dvoch tematických analýz stavu, pokiaľ ide o trestné činy z nenávisti a o detské obeť trestných činov, vypracovanie usmernení (o zisťovaní a stíhaní trestných činov z nenávisti/vypočúvaní maloletých obetí a stíhaní trestných činov spáchaných na týchto obeťoch) a poskytovanie špecializovanej odbornej prípravy prokurátorom a iným profesijným kategóriám s cieľom zlepšiť znalosti a informovanosť o potrebách obetí trestných činov z nenávisti a detských obetí trestných činov vrátane tých, ktoré patria k rómskej menšine.

V súvislosti s realizáciou vopred stanoveného projektu odbornej justičnej prípravy a budovania kapacít poskytuje Najvyššia súdna rada (*Consiliul Superior al Magistraturii*) v súčasnosti 47 miestností na vypočúvanie maloletých osôb na súdoch po celej krajine v súlade s medzinárodnými normami pre vypočúvanie maloletých osôb.

V Trestnom poriadku (*Codul de procedură penală*) sa zároveň stanovuje, že s cieľom chrániť súkromie alebo dôstojnosť poškodeného alebo ak prepustenie alebo útek páchatel'a môže ohroziť súkromie alebo dôstojnosť poškodeného alebo mu spôsobiť ujmu, bez ohľadu na jej povahu a rozsah, môže orgán činný v trestnom konaní voči poškodenému nariadiť ochranné opatrenia stanovené zákonom. Za zraniteľné sa považujú deti, obeť, ktoré sú závislé od páchatel'a, obeť terorizmu, organizovanej trestnej činnosti, obchodovania s ľuďmi, násillia, ku ktorému došlo v blízkom vzťahu, sexuálneho násillia a vykorisťovania, obeť trestných činov z nenávisti, diskriminácie a predsudkov, ktoré sa môžu týkať najmä ich osobných vlastností, osoby so zdravotným postihnutím a obeť, ktoré utrpeli značnú ujmu v dôsledku závažnosti trestného činu.

Trestný poriadok obsahuje aj ustanovenia o vypočúvaní maloletých osôb.

V Trestnom poriadku sa teda stanovuje, že vypočutie poškodených a svedkov, ktorí sú maloletými osobami mladšími ako 14 rokov, sa uskutočňuje v prítomnosti jedného z rodičov, opatrovníka alebo osoby alebo zástupcu inštitúcie poverenej výchovou a vzdelávaním dieťaťa a v prítomnosti psychológa vybraného súdnym orgánom. Psychológ bude poskytovať odborné poradenstvo maloletej osobe počas celého súdneho konania.

V prípade poškodených, u ktorých boli určené osobitné potreby ochrany podľa zákona, súdny orgán nariadi jedno alebo viaceré z týchto opatrení bez toho, aby bol dotknutý riadny priebeh konania alebo práva a záujmy účastníkov konania:

1. ich vypočutie v priestoroch navrhnutých alebo prispôsobených na tento účel;
2. ich vypočutie prostredníctvom psychológa alebo iného odborníka na poradenstvo obetiam alebo v ich prítomnosti;
3. ich vypočutie a prípadné opätovné vypočutie vedie rovnaká osoba, ak je to možné a ak sa súdny orgán domnieva, že to nemá vplyv na riadny priebeh konania alebo práva a záujmy účastníkov konania;
4. ich vypočutie prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických komunikačných prostriedkov na mieste, kde využívajú ochranné opatrenie týkajúce sa núdzového ubytovania.

Vypočutie a prípadne opätovné vypočutie poškodených, ktorí sa stali obeťami trestných činov zlého zaobchádzania s maloletými osobami, domáceho násillia, trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi a s vykorisťovaním zraniteľných osôb, trestných činov proti sexuálnej slobode a integrite atď., ako aj v iných prípadoch, keď sa to vzhľadom na okolnosti trestného činu považuje za nevyhnutné, vedie zo strany orgánov činných v trestnom konaní len osoba rovnakého pohlavia ako poškodený. Ak to nie je možné, bez toho, aby bol dotknutý riadny priebeh konania alebo práva a záujmy účastníkov konania, môže vypočutie takýchto poškodených a prípadne ich opätovné vypočutie viesť osoba, ktorá nie je rovnakého pohlavia ako poškodený, so súhlasom advokáta a psychológa alebo iného odborníka na poradenstvo obetiam.

Podľa Trestného poriadku sa prípady týkajúce sa poškodených, ktorí sú maloletými osobami, obeťami trestných činov zlého zaobchádzania s maloletými osobami, domáceho násillia, trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi a s vykorisťovaním zraniteľných osôb, trestných činov proti sexuálnej slobode a integrite atď. riešia naliehavo a prioritne. Ak je poškodený maloletou osobou mladšou ako 16 rokov, ktorá je obeťou trestných činov zlého zaobchádzania s maloletými osobami, domáceho násillia, trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi a s vykorisťovaním zraniteľných osôb, trestných činov proti sexuálnej slobode a integrite atď., ak sa súd domnieva, že vykonanie určitých dôkazov môže mať negatívny vplyv na túto maloletú osobu, nariadi, aby bola maloletá osoba odvolaná z vypočutia.

Zároveň sa v Trestnom poriadku stanovuje, že zatknutie a vyšetrovaciu väzbu možno voči maloletej osobe výnimočne nariadiť len vtedy, ak účinky pozbavenia osobnej slobody na jej osobnosť a vývoj nie sú neprimerané cieľu sledovanému opatrením.

Trvanie opatrenia vyšetrovacej väzby sa určuje s prihliadnutím na vek obvineného odo dňa, keď sa opatrenie nariadi, predĺži alebo zachová.

V Občianskom zákonníku (*Codul civil*) sa stanovuje, že počas správnych alebo súdnych konaní, ktorých účastníkom je dieťa, sa musí vypočuť dieťa, ktoré dosiahlo vek 10 rokov. Vypočuté však môže byť aj dieťa mladšie ako 10 rokov, ak to príslušný orgán považuje za potrebné na rozhodnutie vo veci. Právo byť vypočutý zahŕňa možnosť dieťaťa vyžiadať si a získať akékoľvek informácie podľa veku, vyjadriť svoj názor a byť informované o dôsledkoch, ktoré to môže mať, ak sa to rešpektuje, a o dôsledkoch akéhokolvek rozhodnutia, ktoré sa ho týka. Názory vypočúvaného dieťaťa sa zohľadnia vo vzťahu k jeho veku a vyspelosti.

3. Odborná príprava odborníkov

Najvyššia súdna rada ako predkladateľ projektu v spolupráci s Národným justičným inštitútom (*Institutul Național al Magistraturii*), Národnou školou pre vzdelávanie štátnych úradníkov a nórskou správou súdov realizuje vopred stanovený projekt „Odborná justičná príprava a budovanie kapacít“ financovaný z programu „Spravodlivosť“ nórskeho finančného mechanizmu (NFM) na roky 2014 – 2021.

V rámci tohto projektu Najvyššia súdna rada a Národný justičný inštitút oznámili začatie postupu výberu odborníka s cieľom vypracovať učebné osnovy dlhodobej odbornej prípravy v oblasti *technik vypočúvania maloletých osôb (spravodlivosť zohľadňujúca potreby detí) – občianske aspekty*. Odborník bude vybraný spomedzi odborníkov vybraných ako školiaci personál pre činnosti odbornej prípravy zamerané na oblasť *technik vypočúvania maloletých osôb*, ktoré sú organizované v rámci projektu, s osobitným zameraním na špecifická rómskeho obyvateľstva.

Výsledok bude užitočným nástrojom pre Národný justičný inštitút, pokiaľ ide o dlhodobú nepretržitú odbornú

prípravu sudcov a prokurátorov v oblasti techník vypočúvania maloletých osôb, a to v občianskych súdnych konaniach, ako aj v trestných konaniach, a položí základ pre jednotný prístup z hľadiska vnútroštátnej a európskej praxe.

Vypracuje sa program dlhodobej odbornej prípravy (učebné osnovy) pre techniky vypočúvania maloletých osôb (súdnictvo zohľadňujúce potreby detí) s cieľom poskytnúť praktickú podporu pracovníkom odbornej prípravy Národného justičného inštitútu, a to najmä na zabezpečenie jednotného prístupu k vypočúvaniu maloletých osôb, v záujme podpory súdnictva zohľadňujúceho potreby detí ako prvoradého záujmu rumunského súdneho systému, a to prispôbením techník vypočúvania detí.

4. Prístup k prostriedkom nápravy

Na maloleté osoby sa nevzťahujú žiadne osobitné ustanovenia.

V občianskych veciach sa proti rozsudku môžu odvolať účastníci konania, ktorí odôvodnia záujem, ako aj iné orgány alebo osoby nespokojné s rozsudkom v prípadoch stanovených zákonom. Prokurátor môže vždy, keď je to potrebné, požiadať o vydanie nápravného opatrenia voči rozsudkom súdu na ochranu práv, slobôd a oprávnených záujmov maloletých osôb, osôb, ktorým sa poskytuje právne poradenstvo alebo na ktoré sa vzťahujú osobitné opatrenia týkajúce sa opatrovníctva, a nezvestných osôb, ako aj v iných prípadoch výslovne stanovených zákonom.

V trestnom konaní je právna pomoc povinná, ak je podozrivý alebo obvinený maloletou osobou. Právna pomoc poškodenému je povinná, ak nemá spôsobilosť na právne úkony alebo má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, ako aj v prípade, keď je poškodený obeťou trestných činov zlého zaobchádzania s maloletými osobami, domáceho násillia, trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi a s vykorisťovaním zraniteľných osôb, trestných činov proti sexuálnej slobode a integrite atď.

5. Osvojenie

Osvojenie je právny úkon, ktorým sa vytvára priamy príbuzenský vzťah medzi osvojiteľom a osvojencom, ako aj rodinný vzťah medzi osvojencom a príbuznými osvojiteľa.

Osvojenie podlieha všetkým týmto zásadám: sleduje sa najlepší záujem dieťaťa, potreba zabezpečiť výchovu a vzdelávanie dieťaťa v rodinnom prostredí, kontinuita výchovy a vzdelávania dieťaťa s prihliadnutím na jeho etnický, jazykový, náboženský a kultúrny pôvod a rýchlosť vykonávania akýchkoľvek úkonov týkajúcich sa postupu osvojenia.

Postup osvojenia sa riadi Občianskym zákonníkom (články 451 až 482).

■ Posledná aktualizácia: 22/05/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.